

Marin Bodakov. Criticism and Sincerity. The Case of Yordan Marinopolski Veliko Tarnovo: Faber Publishing, 2019, 271 p. ISBN 978-619-00-1055-5

ABSTRACT

The monograph delves into the literary criticism heritage of Yordan Marinopolski (1874-1924) – all but forgotten today and (self-)marginalized during his lifetime – attempting, through the tension between his life story and the body of his work as a literary critic, to meaningfully explore the tensions between centre and periphery in Bulgarian literature and culture at the turn of the 20th century, between public literary life and private life as an author, between aggressive modernisation and pre-modern inhibitions. The interdisciplinary study, which is dominated by the historical approach, focuses on sincerity – a prominent theme in Marinopolski’s literary criticism – that allows him to explore the inconsistency in the literary positions of prominent figures of Bulgarian modernity, such as Dr. Krastev and Pencho Slaveykov, the author wishing to underline that his criticism of the latter is provoked by the modernist and enlightened views of the former. An attempt has been made to rethink, beyond the rigid framework of layer upon layer of stale critical thought and many a fallacy, Marinopolski’s 1910 book *Krititsi* (Критици) and its insistence on the moral integrity and sincerity of the literary critic as the preeminent value in the daily workings of literature in newly liberated Bulgaria.

The monograph traces the author’s relationship with the Misal literary circle (кръга „Мисъл“). The Misal literary magazine was conceived and existed as a powerful instrument used to ensure that the positions of its members reigned supreme whilst marginalising those of dissenters, pushing them away, as it were, from the centre of Bulgaria’s culture canopy. Items of correspondence exchanged between Marinopolski and prominent figures in literary circles at the time have been published for the first time. It is in these that the battle between Marinopolski’s drive for knowledge and his rivals’ drive for power plays out most compellingly.

The second part of the study, devoted to Marinopolski’s life after he turned his

back on literary criticism, centres upon the theme of sincerity as a cultural value through the lens of his essays serialised as memoirs under the title *Proyasneni neboskloni* (Прояснени небосклони) – sincerity not to be understood as infirmity of conviction and extra-literary sentimentalism, but as verifiable consistency of the critic's stance – as assurance and credibility, as a tangible cord to reality. We can interpret it as the author battling against himself, as an effort to comprehend and own the dramatism of one's secrets and, ultimately, as a final reckoning for the sake of the literary audience – an endeavour to fit into your own skin and match your own outline to the fullest degree. The monograph posits that sincerity is by no means a guarantee that an author will engender a great literary work but that it a condition sine qua non for being a literary critic. This is so because sincerity is liberating for the author of a critical appraisal or review but, equally, for the reading audience – a community that does not denote readers alone. Sincerity is the winding path of truth in literature. It is also the royal highway to the mediatisation of literature as discussions about the daily grind of literature is in fact a discussion about literary magazines and newspapers, and about their system in perpetual turmoil.

The second part of the book offers an explanation as to 'why' Yordan Marinopolski's project to be a sincere critic, and even more, to be a sincere metacritic ultimately failed. The author argues that there is next to no demand for sincerity in the marketplace of cultural values. People perceive sincerity as noise rather than music. And noise remains primarily confined to the pages of newspapers and magazines. Hypocrisy, on the other hand, is elevated to the lofty status of a literary monument. The link between the newspaper and the monument has been severed. Music requires a more delicate year. We should not neglect to mention that the theme of sincerity introduced by Marinopolski was so startling for readers that it drowned out his undeniable competence as a literary critic of merit. It disarmed him to the rank of a mere polemist – a word used in polite society to designate a rowdy troublemaker. The drive for knowledge of the literary metacritic found little sustenance in the drive for power. Marinopolski merely wanted fewer falsehoods circulating in literary space. He wanted to see a professional community less prone to self deception. He ultimately wanted a community. But he stood alone. He failed even in his enlightenment project to eschew power for the benefit of passing his knowledge on to others because we know that when adding the final words to his article *Balgarskite chitalishta predi Osvobojdението* („Българските читалища преди Освобождението“) Yordan Marinopolski wrote the following on a personal note: 'The lights were thus extinguished in community culture centres – to the deepest regret of enlighteners and the greatest satisfaction of revolutionaries'. It reads as a fitting epitaph. The enlightener Marinopolski expired gasping for air amid imported literary revolutions.

The theme of sincerity as a premise for literary criticism, which Marinopolski explored, urges the contemporary critic to take sides, causes tension to arise in literary space, challenges the make-belief well-being of literary figures ostensibly carrying great weight and authority, and the media at their beck and call. It pushes us back into the greyness of standing up to literary power as a matter of principle. It demands that we choose aside because taking sides, as Nikola Georgiev once said, is what our literature needs, if it were to stand proudly on its own two feet in society. Literature would otherwise become semi-literature. And so does the sincerity of the literary critic Yordan Marinopolski, defeated by history, continue to shine as an example today, at a time of struggle with the conundrum of preserving the living essence of literature now under permanent threat from the onslaught of the media market.

Марин Бодаков. Критика и искреност. Случаят Йордан Маринополски. Велико Търново. Издателство „Фабер“, 2019, 271 с. ISBN 978-619-00-1055-5

РЕЗЮМЕ

Монографията изследва критическото наследство на почти напълно забравения днес и приживе тотално (авто)маргинализиран Йордан Маринополски (1874-1924), като през напрежението между неговата биография и критическите му публикации се опитва да осмисли напреженията между център и маргиналия в българската литература и култура на ръба между XIX и XX век, между публичен литературен живот и частно авторско съществуване, между агресивна модернизация и домодерни задръжки. Във фокуса на интердисциплинарното изследване, в което доминира историческият подход, е темата за искреността – водеща тема в творчеството на критика на критика Маринополски, благодарение което той изследва непоследователността в литературните позиции на ключови дейци на българската модерност като д-р Кръстев и Пенчо Славейков, като трябва да подчертаем, че отправената критика към тях е провокирана именно от неговите възгледи на модернист-просветител. Направен е опит да се осмисли – извън рамката на досегашните критически наслоения и заблуди – книгата на Маринополски “Критици” от 1910 г., която залага на моралния интегритет на критика и неговата искреност като на водеща ценност в литературното всекидневие в Нова България. Монографията проследява отношенията на автора с кръга “Мисъл”. Списание “Мисъл” е осмислено като мощен инструмент за утвърждаване на позициите на неговите членове и маргинализацията на неговите противници от културната картина на България. За пръв път са публикувани документи от кореспонденцията на Маринополски с изтъкнати литературни дейци на епохата. През тях най-плътено е показана битката между волята за знание на Маринополски и волята за власт на неговите съперници.

Във втората част на изследването, посветено на живота на Маринополски след отвърщането му от литературната критика, посредством неговата есеистика от споменната поредица “Прояснени небосклони” е тематизирана искреността като културна ценност: тя не е някаква мекушавост и извънлитературен сантиментализъм, а проверима последователност на критическите позиции, проверима достоверност и благонадеждност, връзка с реалността. Можем да я третираме като битка за реализъм със самия себе си, като усилие да опознаеш драматизма на своите тайни, за да ги признаеш пред себе си – и в крайна сметка пред литературната аудитория. Да съвпадаш, колкото се може по-плътено, със себе си. Искреността изобщо не е гаранция за създаването на велика литература, но тя е незаобиколимо условие за създаване на литературна критика, твърди монографията. Защото искреността е освобождаващо благо не само за автора на критическата рецензия или обзор. Тя е благо за общността, като тук разбираме далеч не само читателската общност. Искреността е лъкатушещият път на истината в литературата. И царският път в медиатизацията на литературата – защото, когато говорим за литературното всекидневие, ние говорим за неговите списания, неговите вестници, за тяхната разтърсвана постоянно система.

Във втората част на книгата са предложени обяснения, защо „проектът“ на Йордан Маринополски да бъде искрен литературен критик, още повече, да бъде искрен литературен метааналитик, се проваля. Искреността не се харчи на пазара на културните ценности. Хората я чуват като шум, не като музика. А шумът си остава предимно по страниците на вестниците и списанията. Лицемерието пък се превръща в литературни паметници. Между вестника и паметника връзката е почти разпадната. За тази музика трябва друго, по-фино ухо. А и темата за искреността, въведена от Маринополски, е била така стъписваща, че заглушава пред читателите безспорната му литературно-критическа компетентност. Обезврежда го до полемист – вежливото название за скандалджия. Волята за знание на литературния метааналитик не е била особено силно подхранена от волята му за власт. Той просто е искал в литературното пространство да се лъже по-малко. В т.ч. и самозалъгванията в гилдията да са по-малко. Искан е общност. И е останал сам. Провалил се е дори просвещенският му проект да се лишава от власт, предавайки знанието си на другите – защото, когато пише финала на статията си „Българските читалища преди Освобождението“, сигурни сме, Йордан Маринополски пише и за себе си: Така загаснаха читалищата – за голяма скръб на просветителите и за задоволство на революционерите. Така загасва читателят Маринополски, просветителят Маринополски – задушен от внос на литературни революции...

Искреността на литературния критик, тематизирана от Маринополски, предизвиква съвременния критик да вземе страна, предизвиква напрежение в литературното пространство, предизвиква фалшивото добруване на литературните авторитети и техните медии. Връща ни в неяснотите на битката с литературната власт изобщо. Изисква от нас да се определим, защото вземането на страна, както казваше Никола Георгиев, е нужно на литературата ни. Иначе тя не тежи обществено. Иначе от литература става полулитература. Ето заради това, искреността на победения от историята литературен критик Йордан Маринополски е пример в настоящето, когато обмисляме, как изобщо да съхраним живеца на литературата, постоянно подсичан от медийния пазар.